

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Maaeluministri 3. märtsi 2023. a määruse nr 12 „Mesindussektoris sekkumise toetus“ muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 12 lõike 3, § 19 lõike 5 ja § 20 lõike 4 alusel.

Eelnõuga muudetakse maaeluministri 3. märtsi 2023. a määrust nr 12 „Mesindussektoris sekkumise toetus“ (edaspidi *määrus*) eesmärgiga täiendada toetuse taotlemise ja menetlemise korda tulenevalt toetuse teise aasta rakendamisel ilmnunud vajadustest ja auditi tulemustest. Muudatused ei too kaasa sekkumise rakendamises olulisi muudatusi, vaid tagavad eeskätt toetuse tingimustest parema arusaadavuse ja rakendatavuse.

Mesindussektoris sekkumise toetus panustab „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ põllumajandussaaduste tootmise, väärindamise ja turustamise tegevussuuna eesmärkidesse (Eesti toiduainesektor on konkurentsivõimeline nii sise- kui ka välis turul; tootja positsioon turul on tugev; Eesti tarbijad eelistavad ja tarbivad Eestis toodetud toitu), mida viiakse ellu regionaal- ja põllumajandusministri kinnitatud „Biomajanduse programmi 2025–2028“ tegevuse „Põllumajandus- ja toidusektori konkurentsivõime tõstmine“ kaudu. Lisaks panustab toetus teaduse ja innovatsiooni ning teadmussiirde tegevussuuna eesmärki (teadmiste loome ja teadmussiire toetab põllumajanduse ja kalanduse valdkonna eesmärkide saavutamist). Mõjutatud sihtrühmade ehk mesinike arv on põllumajandusloomade registri andmetel 31. detsembri 2024. aasta seisuga 3265.

Eelnõu on ette valmistanud ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna peaspetsialist Helena Vaher (625 6237, helena.vaher@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule on teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Jaana Lepik (56691973, jaana.lepik@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Määrust muudetakse järgmiselt:

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse § 3 lõike 5 sõnastust ja viiakse maksuvõla puudumise nõue kooskõlla samasisulise nõudega maksukorralduse seaduses. Maksukorralduse seaduse § 32 kohaselt on maksuvõlg maksukohustuslase poolt tähtpäevaks tasumata jäetud maksusumma, tähtpäevaks tasumata jäetud maksusummalt arvestatud intress ning tollivõlast tulenev tähtpäevaks tasumata maksusumma ja sellelt arvestatud intress.

Toetuse andjal ei pruugi olla toetuse taotleja maksuvõla intressid teada taotleja ja taotluse vastavuskontrolli tegemise hetkel, need selguvad, kui võlglane soovib maksuvõla tasuda ja siis on tal võimalik sama päeva seisuga arvutada intresside summa Maksu- ja Tolliameti veebilehel. Seega juhul, kui maksuvõla päringu tegemisel on taotlejal või partneril maksuvõlg, siis see kuvatakse ilma intressita (nn avalikus vaates). Intressi arvutamise ja tasumise kohustus on maksuvõlglasel endal ja intressi arvestatakse alates päevast, mis järgneb päevale, mil maksu

tasumine seaduse järgi pidi toimuma, kuni tasumise või tasaarvestamise päevani, viimane kaasa arvatud (maksukorralduse seadus § 115 lõige 1). Erandina kui maksuhaldur on maksuvõla ja intressi kindlaks määranud haldusaktiga, siis see intress on avalikus vaates sisse arvestatud ja see võetakse arvesse ka maksuvõla puudumise nõude täitmise kontrollimisel toetuse saamise nõudena. Tegemist on ELÜPSi alusel makstavate toetuste tingimuse ühtlustamisega.

Eelnõu § 1 punktidega 2 ja 10 viiakse topeltrahastamise keelu säte § 3 lõige 7 üle mitteabikõlblike kulude hulka § 6 lõike 5 punkti 7¹. Mitteabikõlblikud on üksnes need kulud, mille kohta on saadud toetust muudest avalikest vahenditest, mitte kogu tegevus. Muudatus on redaktsiooniline ja tehakse õigusselguse huvides.

Täiendatakse § 6 lõiget 5 punktiga 7², mille kohaselt on teavituskampaaniale ja teabematerjalile, milles on esitatud toitumis- või tervisealaseid väiteid, mis ei ole kooskõlas kehtivate õigusnormidega ning mida ei tohi kasutada toidu presenteerimisel ja müümisel, tehtud kulutused mitteabikõlblikud. Kui rikkumine tuvastatakse pärast toetuse maksmist, on tegemist mitteabikõlbliku kuluga ja toetus nõutakse tagasi. Täienduse eesmärk on tagada, et tegevuste elluviimisel avaldatakse vaid tõest teavet. Peamised toidualase teabe esitamist reguleerivad õigusaktid on järgmised:

- toiduseadus (§ 38);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18–63);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (ELT L 404, 30.12.2006, lk 9–25);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854).

Eelnõu § 1 punktiga 3 asendatakse sõna „sõiduauto“ sõnaga „auto“. Muudatus tuleneb sellest, et muudetakse määruse § 6 lõiget 2.

Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse § 5 lõike 3 punkti 4 ja asendatakse see viitega § 19 lõike 3 punktidele 2 ja 2¹, milles sätestatakse teabepäeval ja kursusel osalejate üle arvestuse pidamise ja selle tõendamise viisid nii kohapeal toimuva kui veebikeskkonna vahendusel läbiviidava teabepäeva või kursuse korral. Muudatus loob selgema struktuuri ja koondab nõuded teabepäeva ja kursuse korraldamisega seotud kulude hüvitamiseks ühte kohta.

Eelnõu § 1 punktiga 5 lisatakse § 5 lõikesse 3 punkt 5, millega sisustatakse kursuse mõiste ning seotakse see täiskasvanute koolituse seadusega. Täiskasvanute koolituse seaduse § 15 lõike 2 kohaselt on riigieelarvest, kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest ja välistoetustest lubatud rahastada või hüvitada täienduskoolitusasutuse läbiviidavat täienduskoolitust, mis vastab täiskasvanute koolituse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud nõuetele. Toetust rahastatakse 50% Euroopa Komisjoni eelarvest ja 50% ulatuses Eesti riigieelarvest.

Eelnõu § 1 punktiga 6 jäetakse abikõlblikest kuludest välja Eestis toimuva ürituse sõidu- ja majutuskulud, kuna teabepäevade ja kursuste korraldamise ühikuhinnad sisaldavad juba lektorite sõidu- ja majutuskulu.

Eelnõu § 1 punktiga 7 lisatakse abikõlblik kulu, mis kehtis ka seni, kuid sõnastati ümber, kuna § 6 lõike 1 punktist 5 jäeti abikõlblikest kuludest välja Eestis toimuva üritusega seotud sõidu- ja majutuskulud. Selle tõttu tuleb eraldi abikõlbliku kuluna kehtestada mesindussektoris

sekkumise toetuse projektijuhi Eestis toimuva ürituse osalustasu ning üritusega seotud majutuskulud. Eelnevale lisaks on projektijuhi puhul abikõlblikuks kuluks ka Eestis ja välisriigis toimuva ürituse osalemistasu ning välisriigis toimuva üritusega seotud majutuskulu ning päevaraha.

Eelnõu § 1 punktiga 8 lisatakse § 6 lõike 1 punktiga 6¹ mesinduskogu soovil abikõlblike kulude hulka mesilashaiguste seire, ennetamise ja tõrje ning kahjurite tõrje juhendmaterjali koostamise ja avaldamisega seotud kulud. Mesinduskogu soovis „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027” teises sekkumises asendada enamiku mesinikele jagatavatest vahenditest juhendmaterjalide koostamise ja jagamisega, kuna juhendmaterjali koostamine ja veebivahendusel jagamine on kaasaegsem ja tunduvalt soodsam võimalus mesinike toetamiseks. Alles jääb vahendite ostmine usaldusmesinikele, kuid väiksemas mahus kui varem. Juhendmaterjali koostamise kulude alla kuuluvad tekstide koostamine, skeemide, fotode, videote ja intervjuude tegemine, juhendmaterjali toimetamine, kujundamine, küljendamine, tõlkimine, ekspertide kaasamine (mesindusspetsialistide honorarid, intervjuud). Juhendmaterjali avaldamise kulude alla kuuluvad materjalide digitaalseks töötlemine (videomontaaž, heli, animatsioonid), litsentsid (fotopangad, fondid, kujundustarkvara), interaktiivsete elementide loomine (testid, liugurid, klikitavad osad), digitaalse kanali arendus ja haldamine, sekkumise „www.mesinduskogu.ee“ veebilehel immateriaalse vara jagamiseks keskkonna loomine ja põhiandmete halduseks võimaluste loomine ning juhendmaterjalist kasusaajate andmete kogumise võimaluse loomise kulud. Mesilashaiguste seire, ennetamise ja tõrje ning kahjurite tõrje juhendmaterjali koostamise ja avaldamisega seotud abikõlblikud kulud hakkavad kehtima alates 02.09.2025.

Eelnõu § 1 punktiga 9 muudetakse § 6 lõiget 2 ja sätestatakse abikõlbliku kulu tingimus auto kasutamise korral. Sõidukulud on auto kasutamise korral abikõlblikud tingimusel, kui auto kasutamise üle peetakse arvestust. Sõidukulude arvestus ei toimu Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2006. a määruse nr 164 „Teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel isikliku sõiduauto kasutamise kohta arvestuse pidamise ja hüvitise maksmise kord” kohaselt, kuid analoogselt määruse §-le 4 sisaldab sõidupäevik sõidukit kasutava isiku ees- ja perekonnanime, auto riikliku registreerimismärgi andmeid, auto läbisõidumõõdiku alg- ja lõppnäitu ning sõidu kuupäeva ja eesmärki. Lisaks peab sõidupäevik sisaldama auto keskmist kütusekulu. Auto kasutamise kulud võivad olla osa ka halduskuludest, taotleja peab hoolt kandma, et sama kulu ei taotleta topelt - st nii eraldi sõidukuluna kui osana halduskuludest. Kuna mõlemal juhul peaks olema olemas sõidupäevik on võimalik kattuvus selle abil välistada.

Eelnõu § 1 punktiga 11 tunnistatakse kehtetuks § 6 lõike 5 punkt 8, mille kohaselt peeti kõiki tulumaksuseaduse § 8 tähenduses seotud isikute vahel tehtud tehinguid mitteabikõlblikuks. Ostumenetluse tingimused on reguleeritud määruse §-s 17. Väga väikeste kulutuste puhul ei ole sellise piirangu seadmine, arvestades Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) kaasneva töökoormuse suurust ja mõju ulatust Euroopa Liidu finantshuvidele, mõistlik ega vajalik.

Eelnõu § 1 punktiga 12 lisatakse § 7 lõikesse 3 täiendav lause, millega selgitatakse, mida mõeldakse halduskulude all. Täiendav selgitus on vajalik, kuna senine praktika on näidanud, et nii toetuse saaja kui *PRIA* on tõlgendanud halduskulusid ülemäära laialt. Sekkumisviisi (mesinikele ja nende organisatsioonidele suunatud nõustamisteenused, tehniline abi, kooolitus, teave ja parimate praktikate vahetamine, sh võrgustike kaudu) tehniline abi koosneb personali- ja halduskuludest. Halduskuludeks on näiteks raamatupidamise, infotehnoloogilise tugiteenuse, kontori ülalpidamisega seotud kulud, auto kasutamise hüvitis jne. Halduskulud võivad olla kokku 4% eelarveaasta kogukuludest.

Eelnõu § 1 punktiga 13 välistatakse § 7 lõikes 4 lektori tasu maksmine kursuste korraldamisel. Kursuste korraldamisel on lektori tasu juba kursuse ühikuhinna sisse arvestatud, täiendava lektori tasu näol oleks tegemist topeltrahastamisega, mis ei ole lubatud. Teabepäevade korraldamise

puhul maksatakse endiselt lektori tasu ühikuhinna maksumusena ettekande ühe akadeemilise tunni kohta 68 eurot.

Eelnõu § 1 punktiga 14 muudatusega tuuakse § 7 lõikes 5 ühikuhinna arvestamisel täpsemalt välja erinevus kursuse ja teabepäeva vahel. Kursuse korraldamise ühikuhind sisaldab juba lektori tasu, seetõttu ei maksta seda kursuse korraldamise ühikuhinnale lisaks. Teabepäeva korraldamisel makstakse teabepäeva korraldamise ühikuhinnale lisaks lektori tasu, kuna see ei sisaldu teabepäeva ühikuhinnas. Ühikuhinna eristamine kursuse ja teabepäeva osas on vajalik, kuna praktikas on kursuste korraldamise puhul esinenud topeltrahastamise juhtumeid täiendava lektori tasu maksmise näol.

Eelnõu § 1 punktiga 15 tunnistatakse kehtetuks § 7 lõike 5 punktid 2 ja 3 toodud teabepäeva ühikuhinnad, kuna sellise ühikuhinnaga määratletud teabepäevi ei ole korraldatud. Samuti oli punktis 2 toodud ühikuhinna kehtestamisel kasutatud sõnastus ebaõnnestunud, sest veebikeskkonnas teabepäeva läbi viies ei saa lektor asuda mujal. Punktis 3 toodud praktikaga teabepäeva ühikuhind on ebamõistlikult kõrge, kuna mesinikud ei kasuta praktika käigus laboreid ja õppekõike nagu oli kirjas PRIA poolt korraldatud hanke „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ võitnud pakkumusest võetud teabepäeva ühikuhinna kirjelduses.

Eelnõu § 1 punktides 16-19 korrigeeritakse § 7 lõike 5 punktides 4–7 kehtestatud teabepäevade ühikuhindu. Praktiline kogemus näitab, et teabepäevade korraldamine on muutunud kulukamaks, kuna hinnad on tõusnud ning mesinduskogu ei tulnud enam teabepäevade korraldamisel kuludega tasa.

Samuti tuvastati, et teabepäeva korraldamise ühikuhinnale kompenseeriti täiendavalt sõidukulusid. Kuna sõidukulud sisaldasid juba teabepäeva korraldamise ühikuhinna sees, on tegemist sõidukulude topeltrahastamisega, mis ei ole lubatud. Teabepäeva korraldamisega seotud abikõlblikest kuludest on suurima hinnatõusuga ruumide ja tehnika üürikulud ning meediakanalis teabe avaldamise kulud. Eelnevast tulenevalt ei olnud mõnikord võimalik katta teabepäeva toitlustuskulusid.

Toetuse algselt kehtestatud teabepäevade ühikuhinnad baseeruvad PRIA poolt korraldatud hanke „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ võitnud pakkumuses (pakkumuste esitamise tähtaeg 15. märts 2021. a) esitatud samalaadsetel ühikuhindadel. Kõik teabepäevade korrigeeritud ühikuhinnad baseeruvad PRIA poolt korraldatud hanke „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ võitnud pakkumuses (pakkumuste esitamise tähtaeg 16. jaanuar 2023. a) esitatud samalaadsetel ühikuhindadel. Teabepäevade ühikuhinnad on eelnevalt nimetatud pakkumusest otse üle võetud. Teabepäevade uued ühikuhinnad kehtestatakse alates 01.09.2025.

Teabepäevade korraldamise tasu suurus ühikuhinna maksumusena on erinev, sõltudes korraldatava teabepäeva ajalisest kestusest, osalejate arvust ja selle läbiviimise viisist, kas kontaktõppe vormis või veebikeskkonnas. Nii on teabepäeva korraldamise toetuse suuruseks ilma lektori tasuta 1500 eurot (varem oli 1000 eurot) ühe 3–5 akadeemilist tundi kestva 10–30 osalejaga teabepäeva kohta, 1700 eurot (varem oli 1400) ühe 3–5 akadeemilist tundi kestva üle 30 osalejaga teabepäeva kohta, 1800 eurot (varem oli 1300 eurot) ühe üle 5 akadeemilise tunni kestva 10–30 osalejaga teabepäeva kohta, 2000 eurot (varem oli 1800 eurot) ühe üle 5 akadeemilise tunni kestva ja enam kui 30 osalejaga teabepäeva kohta. Teabepäevade ühikuhinnad sisaldavad endas peaaegu kõiki kulutusi, töid ja toiminguid, mida korraldaja teeb vastava teabepäeva korraldamiseks (sh märgitud osalejate arvule vastavate ruumide üüri/rendikulu, esitlustehnika üüri/rendikulu, ürituse ettevalmistus- ja korralduskulu, kulu jaotusmaterjalidele, nii lektorite kui korraldaja transpordikulu, tõlkekulu, korraldaja ja lektorite majutuskulu jmt), tasu

autoriõiguste eest. Teabepäevade ühikuhinnad ei sisalda endas lektori tasu, mida makstakse ühikuhinnale lisaks.

Kui teabepäevast ei võta osa nõutud arv osalejaid, siis korrigeeritakse toetuse saaja teabepäeva korraldamise kulu hüvitamist väiksema osalejatega arvuga teabepäeva ühikuhinnale vastavaks. Kui teabepäevast ei võta osa väikseima osalejate arvuga teabepäeva ühikuhinna puhul miinimum osalejate arv (vähemalt 10 osalejat), siis selle teabepäeva korraldamisel kulu ei hüvitata.

Eelnõu § 1 punktiga 20 korrigeeritakse § 7 lõike 5 punktides 8 ja 9 sätestatud kursuste ühikuhindasid ning täpsustatakse määruse sõnastust kursuste korraldamise ühikuhindade kohta. Kursuste ühikuhindu suurendatakse, kuna kulud kursuste korraldamiseks on kasvanud ja makstav toetus ei katnud mesinduskogu poolt kursuste korraldamisel tehtud kulutusi. Lisaks maksti varem kursuse korraldamise ühikuhinnale lisaks sõidukulu ja lektori tasu, seega oli tegemist topeltrahastamisega, mis ei ole lubatud. Kursuse korraldamisega seotud abikõlblikest kuludest on suurima hinnatõusuga ruumide ja tehnika üüri kulud ning meediakanalis teabe avaldamise kulud.

Toetuse algselt kehtestatud kursuste ühikuhinnad baseeruvad PRIA poolt korraldatud hanke „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ võitnud pakkumuses (pakkumuste esitamise tähtaeg 15. märts 2021. a) esitatud samalaadsetel ühikuhindadel. Kõik kursuste korrigeeritud ühikuhinnad baseeruvad PRIA poolt korraldatud hanke „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ võitnud pakkumuses (pakkumuste esitamise tähtaeg 16. jaanuar 2023. a) esitatud samalaadsetel ühikuhindadel. Kursuste ühikuhinnad on eelnevalt nimetatud pakkumusest otse üle võetud. Kursuste korrigeeritud ühikuhinnad kehtestatakse alates 01.09.2025.

Kursuse korraldamise tasu suurus ühikuhinna maksumusena on erinev, sõltudes korraldatava kursuse ajalisest kestusest. Nii on ühepäevase kursuse korraldamisel toetuse suurusks 2700 eurot (varem oli 2500 eurot) ja vähemalt kahepäevase kursuse korraldamisel 2100 eurot (varem oli 2000 eurot) ühe päeva kohta.

Ühe ja vähemalt kahepäevase kursuse korraldamise ühikuhinnad on rakendatavad, kas ainult kontaktõppena või kombineeritult nii kontaktõppena kui ka veebikeskkonnas (osaliselt kontaktõpe ja osaliselt veebikeskkonnas) läbiviidava kursuse korral. Kursus korraldatakse kindla teema põhjalikumaks käsitlemiseks ja koolituseks. Kursuste ühikuhinnad on lõplikud ja sisaldavad endas kõiki kulutusi, töid ja toiminguid, mida korraldaja teeb vastava kursuse korraldamiseks (sh märgitud osalejate arvule vastavate ruumide üüri/rendikulu, esitlustehnika üüri/rendikulu, ürituse ettevalmistus- ja korralduskulu, kulu jaotusmaterjalile, lektorite ja korraldaja transpordikulu, lektori tasu, tõlkekulu, korraldaja ja lektorite majutuskulu jmt) ning tasu autoriõiguste eest.

Eelnõu § 1 punktiga 21 lisatakse § 7 lõikesse 6 uus ühikuhind usaldusmesinike kaugnõustamise teenuse tarvis. Kaugnõustamise all mõeldakse nõustamist telefoni ja veebi teel, näiteks Teamsi ja WhatsAppi vahendusel jne. 2023. aastal tehti väga palju nõustamisi usaldusmesinike poolt telefoni teel. Väikese eelarve tõttu ei oleks seda jätkunud mesilas kohapeal nõustamiseks. Mesinduskogu sõnul näitab praktika, et telefoni teel tehtavad nõustamised kestavad keskmiselt 15-30 minutit. Sellest tulenevalt arvestatakse ühe telefoni teel nõustamise kestvuseks kuni 30 minutit. Telefoni teel nõustamise ühikuhinna arvutamiseks on arvesse võetud usaldusmesinike kohapealse visiidi tasu (68 eurot). Kohapealne visiit kestab mesinduskogult saadud informatsiooni kohaselt tavaliselt 1-2 tundi, mis teeb keskmiseks visiidi kestuseks 1,5 tundi. 30-minutilise telefoni teel nõustamise tasu väljaarvutamiseks jagatakse usaldusmesinike visiiditasu kolmeks. Eelnevast tulenevalt kehtestatakse usaldusmesiniku poolt telefoni teel nõustamise ühikuhinnaks 23 eurot. Kui telefoni teel nõustamine kestab üle 30 minuti, siis täiendavat ühikuhinda (23 eurot) sellele lisaks ei maksta. See tähendab, et kõikide kaugnõustamiste puhul on ühe nõustamise hind 23 eurot. Pikemad kui 30 minutit kestvad nõustamised teostatakse mesilas

kohapeal, sh mesilatest kohapeal analüüside tarbeks proovide võtmine. Määruse § 5 lõike 2 kohaselt tuleb ka kaugnõustamiste puhul arvestust pidada nõustamisteenuse osutamise aja, koha, nõustamisteenuse, ja nõustatavale väljapakutud lahenduse osas. Usaldusmesinike kaugnõustamisteenuse ühikuhind hakkab kehtima alates 1. oktoobrist 2025.

Teabepäevade lektori tasu ja usaldusmesinike visiiditasu ühikuhinna kehtestamiseks viis Regionaal- ja Põllumajandusministeerium 2025. a kevadel läbi turu-uuringu mesinduse valdkonna lektorite ja koolitajate hulgas. Turu-uuring saadeti 14-le lektorile ja koolitajale, tagasiside laekus seitsmelt vastajalt. Lektorite ja koolitajate vastuste põhjal jäid lektoriteenuse hinnad vahemikku 25-120 eurot ühe akadeemilise tunni kohta. Keskmise lektori tasu hinna saamiseks liideti kokku keskmised lektori tasu hinnad ning jagati vastanute arvuga. Tulemustest selgus, et hetkel kehtivad ühikuhinnad peegeldavad praegust turuolukorda. Sellest tulenevalt jäävad teabepäevade lektori tasu ja usaldusmesinike visiiditasu samaks (68 eurot).

Eelnõu § 1 punktiga 22 lisatakse § 7 lõiked 6¹ ja 6², millega sätestatakse auto kasutamisega seotud kulude hüvitamine toetuse raames. Lõike 6¹ kohaselt on toetust lubatud anda maksimaalselt 0,5 eurot ühe sõidetud kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 550 eurot kalendrikuus isiku kohta. Toetuse määramisel on lähtutud Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2006. a määruse nr 164 „Teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel isikliku sõiduauto kasutamise kohta arvestuse pidamise ja hüvitise maksmise kord” §-st 5 ja tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punktist 2. Tegemist ei ole lihtsustatud kulumeetodi kohase ühikuhinnaga, vaid sõidukulusid makstakse tegelike kulude hüvitamise vormis auto keskmise kütusekulu arvestuse alusel. 0,5 eurot on maksimaalne suurus ühe kilomeetri kohta.

Autona käsitatakse autot liiklusseaduse § 2 punkti 3 tähenduses, milleks on sõitjate või veose veoks või sõidukite haakes vedamiseks või eritööde tegemiseks ettenähtud vähemalt neljarattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ületab 25 kilomeetrit tunnis. Autoks loetakse ka elektrikontaktliiniga ühendatud mitterööbassõidukit. Autoks ei loeta mopeedi, mootorratast, traktorit ega liikurmasinat. Tegemist võib olla isiku omandis või tema kasutuses oleva autoga.

Määruse § 7 täiendatakse lõikega 6² ja sätestatakse välislähetuse korral päevaraha maksimum piirmäär, milleks on 75 eurot välislähetuse esimese 15 päeva kohta, kuid kõige rohkem 15 päeva kohta kalendrikuus ja 40 eurot iga järgneva päeva kohta. Kulude hüvitamisel on päevaraha maksuvaba piirmäär kehtestamisel aluseks võetud Vabariigi Valitsuse 25. juuni 2009. a määruse nr 110 „Töölähetuse kulude hüvitiste maksmise kord ning välislähetuse päevaraha alammäär, maksmise tingimused ja kord“ § 7 lõike 1 punkti 3 ja tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punkti 1. Tegemist ei ole lihtsustatud kulumeetodi kohase ühikuhinnaga, vaid päevaraha makstakse tegelike kulude hüvitamise vormis kulusid tõendava dokumendi alusel.

Eelnõu § 1 punktiga 23 muudetakse § 8 lõiget 1, mille kohaselt muutub mesindussektoris sekkumise toetuse teise perioodi tegevuskava esitamise tähtaeg. Uus tähtaeg teise perioodi tegevuskava esitamiseks on hiljemalt 31. augustil. Tähtaja muutmise põhjuseks on määruse muudatuse menetluse viibimine, mille tõttu ei pruugi eelnõu tegevuskava esitamise tähtajaks määrusena jõustuda.

Eelnõu § 1 punktiga 24 suurendatakse § 12 lõikes 5 sätestatud jooksva eelarveaasta tegevuskava muudatuste arvu kuni kolmele korrale. Lubatud on eelarveaasta tegevuskava selline täiendav muudatus, mis ei vaja hindamiskomisjoni heakskiitu. Hindamiskomisjoni heakskiitu vajavat muudatust võib teha endiselt vaid üks kord eelarveaasta jooksul. Tegevuskava täiendava muudatuse võimalus lisati mesinduskogu soovil, kuna mesinduskogu sõnul on keeruline eelarveaasta jooksul vaid kahel korral muudatusi ette näha ja lisakord annab võimaluse jagada eelarveaasta kolmeks perioodiks.

Eelnõu § 1 punktiga 25 täiendatakse õigusselguse huvides § 16 lõike 1 punkti 3 sõnastust ja seotakse ostumenetluse korraldamise kohustus toetuse vormiga, mille raames hüvitatakse

tegelikult tekkinud abikõlblikud kulud. Nende tegevuste puhul, mille kohta on kehtestatud ühikuhinnad, ei ole ostumenetluse läbiviimine §-s 17 sätestatud tingimustel kohustuslik.

Eelnõu § 1 punktiga 26 muudetakse § 17 lõikes 1 toetatava tegevuse raames kavandatava töö, teenuse või vara käibemaksuta maksumuse summat, mille ületamise puhul küsitakse üksteisest sõltumatute pakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust. Summa muudeti 5000 eurolt 20 000 eurole. Muudatuse põhjuseks on toetuse nõuete ühtlustamine teiste toetustega.

Eelnõu § 1 punktiga 27 muudetakse § 17 lõiget 5 huvide konflikti määratlusega. Kehtiv regulatsioon ei hõlma endas kõiki huvide konflikti olukordi, sealhulgas juhtumeid, mis on tõusetunud ostumenetluste kontrollides ja auditites, mistõttu on ostumenetlustele huvide konflikti laiem määratlus vajalik. Näiteks ei ole huvide konfliktist hoidutud olukorras, kus toetuse saaja juhatuse liige võtab hinnapakkumise talle kuuluvalt äriühingult või olukorras, kus ostumenetlust läbi viiv toetuse saaja töötaja esitab hinnapäringu talle kuuluvale äriühingule või äriühingule, mille juhatuses ta on. Huvide konflikti olemasolu eeldatakse, kui hinnapakkumine võetakse elukaaslaselt, abikaasalt või lähisugulaselt, neile kuuluvatelt äriühingutelt või äriühingutelt, kelle juhtorganiks nad on. Suurel määral aitab võimalikku huvide konflikti olukorda sisustada tulumaksuseaduse § 8 lõikes 1 sätestatud loetelu isikutest, kelle puhul tuleks üldjuhul huvide konflikti eeldada.

Eelnõu § 1 punktiga 28 täiendatakse § 17 lõikega 5¹, millega sätestatakse erand, mille kohaselt võib taotleja võtta hinnapakkumuse huvide konflikti olukorda eirates, kui taotlejaga mitteseotud asjakohase töö, teenuse või vara pakkujaid ei ole või nendelt pakkumuse saamine on ebaõnnestunud. Erand kehtestatakse põhjusel, et Eestis on mesindussektor väike ja teatavate teenuste pakkujad on sageli omavahel seotud ja mitteseotud isikutelt ei õnnestu pakkumisi saada. Sellisel juhul esitatakse kulu mõistlikkuse tõendamiseks muud tõendid. Muudeks tõenditeks võivad olla näiteks pakkuja hinnakiri kodulehel, varem teostatud töö, teenuse pakkumise hind või vara müügihind, aga ka analoogne teenuse või vara hind.

Eelnõu § 1 punktiga 29 täiendatakse § 19 lõike 2 punkti 9, mille kohaselt tuleb lähetuskorralduse puhul esitada maksetaotlusega järgmised tõendavad dokumendid: lähetuskorraldus ja lähetuskulude aruanne koos päevaraha arvestusega, lisaks sellele tuleb esitada päevaraha maksmist tõendav maksekorralduse ära kiri või väljatrükk või arvelduskonto väljavõte.

Eelnõu § 1 punktiga 30 muudetakse § 19 lõike 2 punkti 10 sõnastust ja lisatakse sõidukulu tõendava dokumendina kütuse tasumist tõendav dokument. Sõidukulude hüvitamisel ei ole kehtestatud ühikuhinda, need hüvitatakse kuludokumendi alusel. Sõidupäevik ei kajasta ega tõenda tegelikke sõidukulusid, vaid näitab, kui pikk vahemaa sõidukiga läbiti, selle tõttu on kulu tõendamise aluseks kütuse ostmist tõendav dokument. Sõidukulude arvestus ei toimu Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2006. a määruse nr 164 „Teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel isikliku sõiduauto kasutamise kohta arvestuse pidamise ja hüvitise maksmise kord” kohaselt, kuid analoogselt määruse §-le 4 sisaldab sõidupäevik sõidukit kasutava isiku ees- ja perekonnanime, auto riikliku registreerimismärgi andmeid, auto läbisõidumõõdiku alg- ja lõppnäitu ning sõidu kuupäeva ja eesmärgi. Lisaks peab sõidupäevik sisaldama auto keskmist kütusekulu.

Lisaks asendati sõna „sõiduauto“ sõnaga „auto“. Autona käsitatakse autot liikluseaduse § 2 punkti 3 tähenduses, milleks on sõitjate või veose veoks või sõidukite haakes vedamiseks või eritööde tegemiseks ettenähtud vähemalt neljarattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ületab 25 kilomeetrit tunnis. Autoks loetakse ka elektrikontaktliiniga ühendatud mitterööbassõidukit. Autoks ei loeta mopeedi, mootorratast, traktorit ega liikurmasinat. Tegemist võib olla isiku omandis või tema kasutuses oleva autoga.

Eelnõu § 1 punktiga 31 lisatakse § 19 lõikes 3 punkt 2¹, milles sätestatakse osaliselt või täielikult veebikeskkonnas toimunud teabepäevadel või kursusel osalejate tõendamine. Veebikeskkonnas toimuva teabepäeva või kursuse korral ei piisa osalemise kinnituseks eelnevast

registreerimislehest, vaid vajalik on tõendada ka tegelik osalejate arv ja selle tõendusena saab kasutada kas veebikeskkonna ekraani kuvatõmmist, kus on näha osalejate info, veebikeskkonda logimise andmed või muu asjakohane tõend, millelt nähtuvad teabepäeval või kursusel osalejate arv ja nimed. Veebikursusel või teabepäeval osalejad peavad olema sisse loginud enda õige nimega.

Eelnõu § 1 punktiga 32 lisatakse rakendussätted uue perioodi tegevuskava eelarveaasta alguse kohta. Uue perioodi tegevuskava eelarveaasta algab 2. septembril 2025. Mesinduskogu peab uue tegevuskava kavandamisel arvestama eelnõus tehtud muudatusega. Kuna tegevuskava esitamise aeg lükatakse 31. juulilt 31. augustile, jääb mesinduskogule aega muudatuste arvestamiseks.

Osaliselt rakenduvad eelnõus kavandatud muudatused ka esimese perioodi tegevuste elluviimisele, välja arvatud § 5 lõike 3 punktides 4 ja 5, § 6 lõike 1 punktis 6¹, § 7 lõike 5 punktides 4–9, § 12 lõikes 5, § 17 lõikes 1 ja § 19 lõike 3 punktis 2¹ tehtud muudatused, mis kohalduvad üksnes uue tegevuskava suhtes.

Kuivõrd välisriigis toimuva ürituse ettevalmistamine võtab rohkem aega ning kulutused on vajalik teha küllaltki aegsasti on teise perioodi tegevuskava rakendamisel lubatud teha kulutused osalemistasule ning sellega seotud sõidu- ja majutuskuludele alates 1. juulist 2025. aastal.

Eelnõu § 2 punktiga 1 sätestatakse määruse jõustumine. Määrus jõustub 6. augustil 2025.

Eelnõu § 2 punkti 2 kohaselt jõustub § 1 punkt 21, millega sätestatakse usaldusmesinikele kaugnõustamisteenuse ühikuhind, 1. oktoobril 2025. Kõnealuse ühikuhinna hilisem jõustumine on seotud strateegikava muudatuse komisjonile esitamisega.

Eelnõu § 2 punktiga 3 kohaldatakse §-s 8 lõikes 1 muudetavat tegevuskava esitamise tähtaega tagasiulatuvalt alates 31. juulist 2025. a, kuna määrus jõustub pärast nimetatud kuupäeva.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

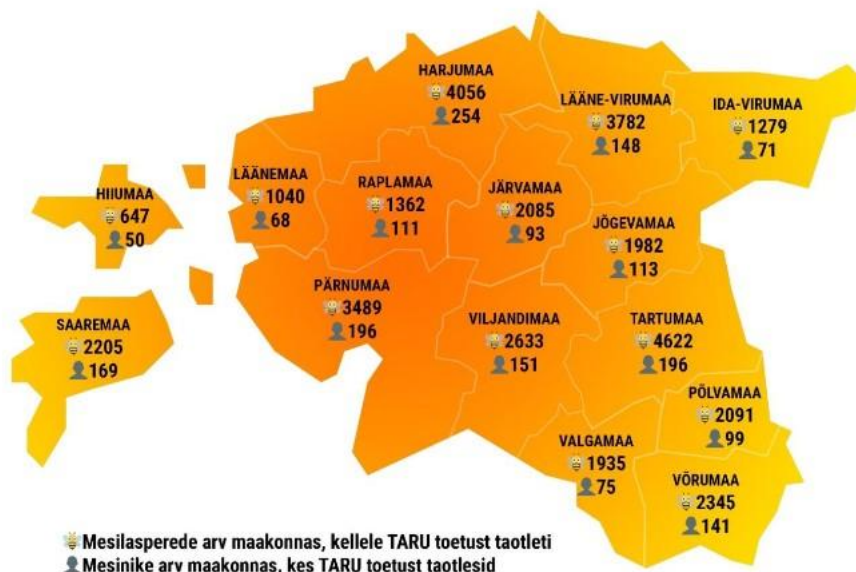
Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 187–261).

Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga tehtavatel muudatustel ei ole otsest ja olulist majanduslikku mõju mesindusettevõtetele. Taotleja halduskoormus ei suurene võrreldes senise regulatsiooniga. Mitmed määruse muudatuse punktid mõjutavad toetuse taotlejat soodustavalt, kuna teabepäevade ja kursuste ühikuhindasid suurendatakse. Lisatakse juurde uus ühikuhind usaldusmesinike kaugnõustamisteenuse tarvis. Samas ei maksta enam teabepäevade ja kursuste korraldamisel täiendavalt sõidukulu ning kursuste korraldamisel lektoritasu, sest teabepäevade sõidukulu on juba teabepäevade korraldamise ühikuhinna sees ning sõidukulu ja lektoritasu on juba kursuste korraldamise ühikuhinna sees. Ka varasemalt pidi kursus vastama täiskasvanute koolituse seaduse kohasele täienduskoolituse nõuetele, kuid nüüd on see selguse mõttes lisatud ka määрусesse. Seoses uue tegevuskava perioodi algusega (02.09.2025) lisatakse uus abikõlblik kulu mesilashaiguste seire, ennetamise ja tõrje ning kahjurite tõrje juhendmaterjali koostamiseks ja avaldamiseks. Taotleja saab esitada tegevuskava muudatust kuni kolm korda aastas, varasema kahe korra asemel. Tegemist on võimaluse, mitte kohustusega. Lisaks suurendatakse ostumenetluse puhul toetatava tegevuse raames kavandatava töö, teenuse või vara käibemaksuta maksumuse summat. Regionaalsest aspektist on otsene ja oluline mõju eriti maapiirkonnas. Eestis on ka linnapiirkondi,

kus tegeletakse mesindusega, kuid seda vähesel määral. Jooniselt 1 on näha, et mesindusega tegelemine toimub igas Eesti maakonnas. Põllumajandusloomade registri andmetel tegutses 31. detsembri 2024. aasta seisuga Eestis 3265 mesinikku.

Joonis 1. Mesilasperede toetuse taotlemine 2024. aastal

Allikas: PRIA

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega täiendavaid tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 6. augustil 2025. aastal. 31. juulil 2025 tuleb mesinduskogul esitada teise perioodi tegevuskava, mis eelnõu kohaselt lükatakse ühe kuu võrra edasi. Jõustumisaeg oli esialgselt plaanis 31. juulil 2025, kuid määruse viibimise tõttu on see nädala võrra edasi lükatud.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemis EIS kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile. Rahandusministeerium ei ole ettenähtud tähtajaks eelnõude infosüsteemi EIS kandnud kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta ning seetõttu loetakse eelnõu Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt nimetatud ministeeriumi poolt kooskõlastatuks. Eelnõu esitati arvamuse esitamiseks PRIA-le, Põllumajandus- ja Toiduametile ning mesindussektori esindajatele (Eesti Mesinduskogule, kelle liikmed on Eesti Mesinike Liit, Eesti Kutseliste Mesinike Ühing, Saaremaa Meetootjate Ühing, Eesti Mesilaste Tõuaretajate Selts, Eesti Meetootjate Ühendus, Eesti Mahemesinikud, Tallinna Mesinike Selts, Põltsamaa Mesinike Selts). PRIA esitas ettepanekud, millega on osaliselt arvestatud. Põllumajandus- ja Toiduamet ei esitanud ettepanekuid. Mesindussektorist esitas oma ettepanekud Eesti Mesinduskogu, millega ei arvestatud seletuskirja lisas toodud põhjendustel.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler